

RAPORT

privind principalele preocupări și direcții de activitate ale Consiliului Comun al Barourilor Europene (CCBE) în următoarea perioadă.

În zilele de 25 - 28 martie 2009 au avut loc la Bruxelles ședințele de lucru ale Comitetelor de Specialitate și întrunirea periodică a Comitetului Permanent al CCBE.

În urma discuțiilor purtate în cadrul acestor structuri, s-au cristalizat patru preocupări majore și direcții de activitate ale CCBE, vizând **crearea unei direcții generale distincte pentru justiție, în cadrul Comisiei Europene, garantarea dreptului oricărei persoane de a se consulta cu un avocat în condiții de deplină confidențialitate, protecția drepturilor procedurale ale învinuiților și inculpaților în procedurile penale în toate statele membre și găsirea unui just echilibru între libertate și securitate în legislația contra terorismului și a crimei organizate.**

Referitor la crearea unei **Direcții Generale pentru Justiție**, CCBE argumentează în susținerea acestei idei faptul că reflectarea, și la acest nivel, a principiului separației puterilor în stat este vitală, pentru a se evita eventualele conflicte de interese, dar și pentru a se ameliora coordonarea activității legislative în plan european.

Justiția reprezintă una din valorile întemeietoare ale Uniunii Europene, întrucât în lipsa ei nu se poate vorbi nici de stat de drept și nici de democrație, fiind considerată, pe drept cuvânt, drept componentă vitală a oricărei societăți construite de o manieră firească. Odată cu eventuala intrare în vigoare a Tratatului de la Lisabona, munca pe sectorul justiție va deveni din ce în ce mai importantă în cadrul Uniunii Europene, ținând cont de mai multe argumente, cum ar fi acela că tratatul va determina o mai bună cooperare în materie penală și civilă și totodată va fixa ca obiectiv adoptarea unor măsuri de facilitare a accesului la justiție. În altă ordine de idei, unanimitatea impusă în sectorul justiție va fi suprimată, ceea ce va permite antamarea și realizarea unui număr sporit de proiecte.

Confrunțați cu aceste valori și cu un viitor destul de cert, CCBE estimează că prevederile actuale ale Comisiei Europene pot duce la un deficit judiciar și la o tratare superficială a nevoilor cetățenilor europeni. O Direcție Generală pentru Justiție ar permite o tratare corespunzătoare a acestor probleme. Trebuie deci să se creeze o direcție generală distinctă, care să evite apariția unor conflicte de responsabilitate între justiție și securitate, în special, chiar dacă și alte direcții generale pot avea o responsabilitate subsidiară privind unele aspecte de ordin legislativ. Mai mult decât atât, acestei direcții i-ar reveni rolul general de garant al coerenței legislației europene.

Cea de a doua preocupare majoră a CCBE se referă la **protecția tuturor garanțiilor unui stat de drept, în special a dreptului unui client de a consulta un avocat în deplină încredere și confidențialitate.** CCBE este îngrijorat de evoluțiile recente din Europa, care aduc o gravă atingere Drepturilor Omului și Statului de drept, în special vieții private și obligațiilor avocaților și ale membrilor unor alte profesii, ținută a respecta secretul profesional, de a raporta autorităților informații de natură confidențială obținute de la clienții lor.

Avocații sunt gardieni ai libertăților și drepturilor fundamentale cât și ai principiilor statului de drept. Prin aceasta ei asigură bazele esențiale ale unei societăți democratice. Orice persoană are dreptul de a consulta un avocat pentru a primi sfaturile ori opiniile acestuia, pe care le obține conform principiului în puterea căruia clientul este asigurat de confidențialitatea informațiilor puse la dispoziția avocatului. Acest drept face parte din drepturile și libertățile fundamentale și decurge din principiile statului de drept, servind în același timp interesele administrării justiției și ale statului, în general.

Faptul de a refuza acest drept duce la o încălcare gravă a drepturilor învinuiților. CCBE a atras sistematic atenția asupra pericolelor unor astfel de măsuri, prin recomandările făcute Comisiei Europene referitoare la lupta împotriva spălării capitalurilor și la alte reglementări dăunătoare drepturilor cetățenești. Statele membre UE au obligația legală, izvorâtă din Convenția Europeană a Drepturilor Omului de a garanta și proteja confidențialitatea raporturilor dintre avocat și clientul său, iar această protecție nu este lăsată la discreția statelor, nici măcar în contextul luptei împotriva spălării capitalurilor.

Apărarea protecției necesare relației client – avocat nu are drept finalitate apărarea intereselor unei profesii, ci pe aceea de a garanta drepturile clienților și administrarea corectă a justiției, în general. De aceea CCBE consideră că este esențial pentru conducerea politică a Uniunii Europene de a înțelege pe deplin importanța asigurării unei protecții nelimitate a obligației avocatului de a respecta întrutotul secretul profesional și confidențialitatea, și aceasta în întâmpinarea unui interes general.

În legătură cu **introducerea unor garanții procedurale minime comune a drepturilor celor învinuiți ori inculpați în proceduri judiciare penale**, CCBE învederează că actualul Program de la Haga, adoptat la 5 noiembrie 2004 pleacă de la premisa că în concretizarea recunoașterii reciproce, ca piatră unghiulară în cooperarea judiciară, este necesară elaborarea unor norme echivalente aplicabile drepturilor procesuale acordate în cadrul procedurilor judiciare penale, pe baza unor studii referitoare la garanțiile jurisdicționale existente în Statele membre, în conformitate cu tradițiile juridice ale acestora.

CCBE este extrem de dezamăgit de lipsa de progres asupra unei chestiuni de o asemenea importanță, din momentul concluziilor convorbirilor de la Tampere din 1999, în urmă cu 10 ani. De altfel, Parlamentul European a lansat un apel la avansarea de propuneri în domeniu, încă din momentul adoptării reglementărilor privind mandatul de arestare european, în septembrie 2001. CCBE estimează că actualul dezechilibru la scară europeană între drepturile acuzării și cele ale apărării este de natură să dăuneze încrederii în principiul recunoașterii mutuale. CCBE solicită Comisiei și Parlamentului să depună toate eforturile pentru a putea redeschide și promova acest deziderat cu toată atenția și urgența pe care o merită.

În accepțiunea CCBE, drepturile procedurale minime comune se referă, în principiu, la : dreptul de a beneficia de consultanță juridică înainte și pe parcursul judecății, accesul gratuit la servicii de traducere și de interpret, dreptul de a comunica cu autoritățile consulare din țara de origine în cazul suspectilor străini precum și notificarea asupra drepturilor persoanelor învinuite (prin înmânarea unei „declarații de drepturi” în scris).

Cea de a patra direcție principală de acțiune se referă la **asigurarea unor garanții a unui just echilibru între libertate și securitate în cadrul legislației pentru combaterea a terorismului și a crimei organizate.**

Simplul fapt de a adopta o nouă legislație mai restrictivă nu este de natură să rezolve, în sine, cauzele subsecvente ale terorismului cum, de altfel, nici nu va garanta, în mod obligatoriu o securitate sporită. Dimpotrivă, adoptarea unui număr sporit de legi care să

convingă opinia publică asupra faptului că guvernele sunt active ar putea avea drept efect o sporire a insecurității prin atingerea adusă drepturilor cetățenești. Acesta este motivul pentru care CCBE solicită Statelor membre și instituțiilor europene să răspundă din plin obligațiilor juridice europene și internaționale asumate, în sensul respectării drepturilor omului în toate acțiunile îndreptate împotriva terorismului, pentru a garanta astfel securitatea, prin protecția esențială a drepturilor omului și a Statului de drept.

CCBE condamnă terorismul și violența, sub toate formele acestora. Terorismul trebuie evitat și combătut la scară națională, europeană și internațională cu cea mai fermă determinare în cadrul Statului de drept. CCBE dorește totodată să sublinieze faptul că sete de datoria tuturor guvernelor să prezerve și să promoveze libertățile și drepturile fundamentale precum și Statul de drept, care constituie fundamentele societăților democratice. Neglijarea acestor valori fundamentale ar veni în întâmpinarea celor care urmăresc să distrugă democrația prin recurgerea la violență sub forma sa cea mai inumană.

Este de multe ori dificil să găsești echilibrul între, garantarea siguranței publice, pe de o parte, și protecția drepturilor omului și a libertăților civile. Cu toate acestea, siguranța și drepturile omului pot coexista din plin și sunt, ambele, absolut necesare în combaterea terorismului. Printre exemplele de dezechilibru figurează eșecul introducerii unor protecții procesuale minimale, așa cum s-a menționat mai înainte, în pofida introducerii cu prioritate a mandatului de arestare european, menit să accelereze procedura de extrădare.

Un mare număr de inițiative și de declarații au fost adoptate, în această materie, de diverse organisme internaționale, în special de Parlamentul European, Consiliul Europei, Consiliul de Securitate și Adunarea Generală a Națiunilor Unite, care toate subliniază necesitatea de a găsi un just echilibru între preocupările legitime de siguranță națională și protecția libertăților fundamentale. Convenția Europeană a Drepturilor Omului s-a dovedit a fi un instrument eficace și just pentru menținerea acestui echilibru în context european. Tratatul și jurisprudența au contribuit la prezervarea și întărirea Statului de drept și sistemul de protecție al drepturilor omului în Europa. CCBE va susține din plin orice efort de ameliorare a funcționării sistemului european actual, inclusiv prin întărirea sprijinului politic pentru aplicarea sa continuă, dar nicidecum introducerea de noi reglementări care să aducă atingere drepturilor cetățenești.

Director U.N.B.R.
Av. Constantin Parascho
Persoană de legătură a UNBR cu CCBE